

طراحی نوین دانشکده ی هنر و معماری (جلد اول)

حجت فتحی

www.ketab.ir

سرشناسه : فتحی، حجت، ۱۳۶۷ -
 عنوان و نام پدیدآور : طراحی نوین دانشکده‌ی هنر و معماری/ حجت فتحی.
 مشخصات نشر : تربت حیدریه: چشم‌انداز قطب، ۱۳۹۶ -
 مشخصات ظاهری : ج.: مصور (رنگی)، جدول، نمودار.
 شابک : ۲۰۰۰۰۰ ریال: ج. ۴۱-۰۰۳-۴۹۳-۰۰۰-۶۰۰-۹۷۸:
 وضعیت فهرست : فیبا
 نوع :
 موضوع : دانشگاه‌ها و مدارس عالی -- ساختمان‌ها -- طرح و ساختمان
 موضوع : College buildings -- Design and construction
 موضوع : معماری -- طراحی
 موضوع : Architectural design
 رده‌بندی نگره : NA ۱۳۹۶۶۶۰۰۴ ط۴ف/
 رده‌بندی دیوید : ۳/۷۲۷
 شماره : ۴۹۰۲۱۸
 کتابشناسی ملی :

طراحی نوین دانشکده‌ی هنر و معماری (جلد اول)

نویسنده: حجت فتحی

ناشر : انتشارات چشم‌انداز قطب

تیراژ : ۲۰۰۰

نوبت چاپ : اول

تاریخ چاپ : ۱۳۹۶

چاپ: یونا

قطع : وزیری

تعداد صفحات : ۱۵۰

قیمت : ۲۰۰۰۰۰ ریال

شابک :

۹۷۸	۶۰۰	۴۹۳	۰۰۳	۴

آدرس: تربت حیدریه، خیابان رازی، رازی ۳

تلفن: ۰۹۱۵۳۳۲۸۵۱۶ -- ۰۹۲۱۱۱۴۲۱۲۷

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۸	پیشگفتار.....
فصل اول: کلیات	
۱۱	۱-۱ طرح مساله.....
فصل دوم: مبانی نظری	
۱۴	۲-۲ تارو پرد پرسبکتیو از پرسی گلسد:.....
۱۵	۳-۲ فضا - زمان.....
۱۶	۴-۲ وسائل هنرمندان برای بیان تمام خوبان.....
۱۷	۵-۲ سطوح.....
۱۹	۶-۲ شیوه های هنری نزدیک به معماری.....
۲۳	۷-۲ گونرنیکا - شاهکار پیکاسو - و ارتباط با تصور فضائی جدید.....
۲۳	۸-۲ لارلزئین - پیکاسو - و ارتباط با تصور فضائی جدید.....
۲۴	۹-۲ باهاوس - نخستین ساختمان با تصور فضائی نو.....
۲۵	۱۰-۲ ترکیب احجام در فضا به شیوه ی تازه.....
۲۶	۱۱-۲ گروویوس و تصورات فضائی او.....
۲۸	۱۲-۲ لوکوربوزیه و تصورات فضائی او.....
۳۱	۱۳-۲ میس ونده رو و تصورات فضائی او - وحدت شکل.....
۳۵	۱۴-۲ نتیجه گیری.....
۳۹	۱۵-۲ مبانی نظری طرح.....

فصل سوم: بررسی نمونه های مشابه

- ۳-۱ انواع سازمان یابی دانشگاه و مصادیق آن: ۴۳
- ۳-۱-۱ سازمان یابی کاملاً متمرکز: ۴۳
- ۳-۱-۲ سازمان یابی فضایی نیمه متمرکز: ۴۳
- ۳-۱-۳ سازمان یابی کاملاً پراکنده: ۴۴
- ۳-۱-۴ سازمان یابی اقماری با مرکزیت واحد: ۴۴
- ۳-۱-۵ سازمان یابی به شکل تقسیم دانشگاهی: ۴۴
- ۳-۲ معرفی و تحلیل مصادیق مدرسه هنر و معماری: ۴۴
- ۳-۳ مدرسه معماری باهارس (Bahar): ۴۷
- ۳-۳-۱ فن ساختمان، ساختار طراحی، دید و منظر: ۴۹
- ۳-۴ دانشکده هنر و معماری دانشگاه بیل آمریکا: ۵۰
- ۳-۴-۱ لویی کان: ۵۱
- ۳-۵ دانشکده هنر و معماری دانشگاه سین سیناتی: ۵۳
- ۳-۵-۱ پتر آیزنمن ۱۹۹۶: ۵۳
- ۳-۶ دانشکده هنر دانشگاه آیووا: ۵۴
- ۳-۷ دانشکده هنر و معماری سنگاپور: ۵۷
- ۳-۸ بررسی نمونه های داخلی: ۶۰
- ۳-۸-۱ تحلیل کالبدی دانشکده هنرهای زیبا-دانشگاه تهران: ۶۰
- ۳-۸-۲ دانشکده معماری شهید بهشتی: ۶۲
- ۳-۸-۳ بررسی دانشکده معماری علم و صنعت: ۶۴

فصل چهارم: مطالعات

- ۲-۴ ماهیت معماری: ۶۸
- ۳-۴ درباره آموزش هنر و معماری ۶۹
- ۱-۳-۴ نگاهی به تاریخچه آموزش هنر و معماری در ایران: ۶۹
- ۲-۳-۴ مروری بر الگوهای جهانی آموزش هنر و معماری: ۷۲
- ۳-۳-۴ ارکان آموزش هنر و معماری با تأکید بر عنصر محیط و دانشجو: ۷۶
- ۴-۳-۴ انسجام در آموزش معماری (پیوند آموزشی کلاس و آتلیه): ۷۸
- ۵-۳-۴ نقد نظام آموزش آتلیه ای و غیر آتلیه ای: ۷۹
- ۶-۳-۴ پرورش خلاقیت - هدف از آموزش هنر و معماری: ۸۰
- ۴-۴ تعیین معیارها و سرانه های فضاهای آموزشی عالی: ۸۱
- ۵-۴ انواع فعالیت های فضاهای آموزش عالی: ۸۳
- ۱-۵-۴ فضاهای آموزشی: ۸۳
- ۲-۵-۴ فضاهای وابسته آموزشی: ۸۳
- ۳-۵-۴ فضاهای رفاهی و خدماتی: ۸۳
- ۶-۴ فضاهای آموزشی: ۸۴
- ۱-۶-۴ دیاگرام روابط فضای آموزشی: ۸۵
- ۳-۶-۴ نمونه کلاسهای دروس تئوری با ظرفیت های مختلف: ۸۹
- ۴-۶-۴ نمونه های سالن های کنفرانس و سمینار: ۹۵
- ۵-۶-۴ آتلیه ها: ۹۷
- ۶-۶-۴ نمونه های از آتلیه ها: ۹۷
- ۷-۶-۴ لابراتوار عکاسی: ۱۰۱

- ۸-۶-۴ لابراتوار کامپیوتر: ۱۰۱
- ۹-۶-۴ نمایشگاه: ۱۰۱
- ۱۰-۶-۴ سالن اجتماعات: ۱۰۲
- ۱۱-۶-۴ کارگاه فنی: ۱۰۲
- ۱۲-۶-۴ کتابخانه: ۱۰۲
- ۱۳-۶-۴ روش محاسبه زیر بنای مفید کتابخانه: ۱۰۳
- ۱۴-۶-۴ هیئت مطالعه: ۱۰۴
- ۱۵-۶-۴ نیروی انسانی مورد نیاز در کتابخانه: ۱۰۵
- ۱۶-۶-۴ مجموعه: ۱۰۵
- ۱۷-۶-۴ ساختمان و تجهیزات: ۱۰۶
- ۱۸-۶-۴ سالن مطالعه: ۱۰۶
- ۱۹-۶-۴ نمونه هایی از کتابخانه ها و سالن مطالعه: ۱۰۷
- ۲۰-۶-۴ آمفی تئاتر: ۱۱۱
- ۲۱-۶-۴ مشخصات کلی آمفی تئاتر: ۱۱۲
- ۲۲-۶-۴ سالن ورزشی: ۱۱۴
- ۷-۴ ویژگی های فضاهای آموزشی: ۱۱۴
- ۱-۷-۴ کلاسهای تئوری: ۱۱۴
- ۲-۷-۴ اتلیه: ۱۱۴
- ۳-۷-۴ تالارهای سخنرانی برای دروس تخصصی: ۱۱۴
- ۴-۷-۴ لابراتوار عکاسی: ۱۱۴
- ۵-۷-۴ لابراتوار کامپیوتر: ۱۱۵

- ۶-۷-۴ نمایشگاه: ۱۱۵
- ۷-۷-۴ سالن اجتماعات: ۱۱۵
- ۸-۷-۴ کارگاه‌های فنی: ۱۱۵
- ۹-۷-۴ کتابخانه: ۱۱۵
- ۱۰-۷-۴ سالن مطالعه: ۱۱۶
- ۱۱-۷-۴ سالن ورزش: ۱۱۶
- ۸-۴ مساحت فضاها: داری: ۱۱۷
- ۱-۸-۴ اتاق رییس کس دانشگاه: ۱۱۷
- ۳-۸-۴ معاونت پژوهشی: ۱۱۷
- ۴-۸-۴ منشی معاونت پژوهشی: ۱۱۷
- ۵-۸-۴ معاونت آموزشی: ۱۱۷
- ۶-۸-۴ منشی معاونت آموزشی: ۱۱۷
- ۷-۸-۴ معاونت دانشکده: ۱۱۷
- ۸-۸-۴ منشی معاونت دانشکده: ۱۱۸
- ۹-۸-۴ دبیر خانه: ۱۱۸
- ۱۰-۸-۴ مدیر گروه رشته معماری: ۱۱۸
- ۱۱-۸-۴ مدیر گروه رشته گرافیک: ۱۱۸
- ۱۲-۸-۴ مدیر گروه رشته شهرسازی: ۱۱۸
- ۱۳-۸-۴ فن آوری اطلاعات (مخابرات): ۱۱۸
- ۱۴-۸-۴ بایگانی: ۱۱۸
- ۱۵-۸-۴ امور فرهنگی: ۱۱۸

- ۱۱۹ ..... ۱۶-۸-۴ امور مالی کارکنان :
- ۱۱۹ ..... ۱۷-۸-۴ امور مالی دانشجویان :
- ۱۱۹ ..... ۱۸-۸-۴ امور دانشجویان :
- ۱۱۹ ..... ۱۹-۸-۴ حراست :
- ۱۱۹ ..... ۲۰-۸-۴ امور کارگزینی :
- ۱۱۹ ..... ۲۱-۸-۴ انتشارات :
- ۱۱۹ ..... ۲۲-۸-۴ قهپاز :
- ۱۲۰ ..... ۲۳-۸-۴ اسناداردها :
- ۱۲۰ ..... ۹-۴ مساحت فضاهای بیانیه و اعمات :
- ۱۲۰ ..... ۱-۹-۴ سرویس های بهداشتی :
- ۱۲۱ ..... ۲-۹-۴ روشویی :
- ۱۲۱ ..... ۳-۹-۴ نمازخانه :
- ۱۲۱ ..... ۴-۹-۴ سلف :
- ۱۲۲ ..... شکل شماره ۴-۲۰ : دیاگرام ارتباطی سلف
- ۱۲۲ ..... ۵-۹-۴ آبدار خانه :
- ۱۲۲ ..... ۶-۹-۴ یوفه :
- ۱۲۲ ..... ۷-۹-۴ سردخانه :
- ۱۲۲ ..... ۸-۹-۴ پارکینگ :
- ۱۲۳ ..... ۹-۹-۴ فضاهای جانبی :
- ۱۲۳ ..... ۱۰-۹-۴ فضاهای ورزشی :
- ۱۲۳ ..... ۱۰-۴ برنامه ریزی فیزیکی طرح :

۱۲۳	۴-۱۰-۱ عوامل موثر در برنامه ریزی فیزیکی:
۱۲۴	۴-۱۰-۲ برنامه ریزی جمعیتی:
۱۲۴	۴-۱۰-۳ مشخصات فیزیکی:
۱۲۴	۴-۱۰-۴ وسعت اراضی:
۱۲۵	۴-۱۰-۵ معیارهای پیشنهادی فضای سایت:
۱۲۵	۴-۱۰-۶ ضرایب تبدیل مساحت خالص به ناخالص:
۱۲۶	۴-۱۱ محاسن و ضرایب فضاها:
۱۲۶	۴-۱۱-۱ فضاهای آموزش و پژوهش:
۱۲۸	۴-۱۱-۲ فضاهای اداری:
۱۲۹	۴-۱۱-۳ فضاهای خدماتی:
۱۳۰	۴-۱۲ تعیین سرانه زمین مورد نیاز دانشجویان:
۱۴۳	منابع و مأخذ:

پیشگفتار

هنر قدرت هنرمند در نمایاندن احساس و اندیشه خود است، به این ترتیب معمار به عنوان یک هنرمند موظف به سازماندهی فرم‌های مبتنی بر این ادراک خواهد بود که می‌تواند شامل اشکال و عملکردهای نوین و حواری معانی ضمنی خود باشد. تعریف کردن مجموعه‌ای تحت عنوان دانشکده هنر موضوعی که شناخت مفهومی آن گریبان‌گیر چالشی عمیق در سطح جامعه ما و حتی جهان است. کاری بس دشوار و نیازمند فضایی است که حداقل پیشینه اخلاقی آن بدون ابهام باشد. دانشکده هنر و معماری در چنین جامعه‌ای در جهت تربیت علاقمندانی است که به نوعی خود را در مسیر این شناخت قرار داده‌اند. از سوی دیگر نیاز به آموزش معماری و شهرسازی در عصر امروز که از آن به عنوان عصر ارتباطات یاد می‌شود نیازی است برای پاسخگویی در رسیدن به کیفیت برتر برای آرامش انسان‌ها. عملکرد هر فضا در نهایت تابعی از انسان است. استفاده‌هایی است که انسان به عنوان یگانه موجودی که روح فضا را درک می‌کند، از فضا دارد. حال این فضا می‌خواهد یک بیمارستان باشد، یا یک مرکز تفریح یا یک آرامگاه یا... آنچه که مهم است شناخت نیازهای انسان در آن فضایی است که می‌خواهیم طراحی کنیم برای تعادل در دست‌ترین نیازها باید عواملی مانند فرهنگ، اقلیم، اقتصاد، جامعه شناسی و... را مورد دقت و بررسی قرار دهیم.

برای بررسی عملکرد فضاها در دانشکده هنر و معماری، ابتدا نیازمند یک دسته‌بندی کلی هستیم که با کمک این دسته‌بندی و جزء جزء کردن فضاها، راحت‌تر بتوانیم کار بررسی را انجام دهیم. هدف از طراحی فضای آموزشی، حل کردن روابط فضایی مورد نیاز جهت فرایند آموزش است. به این معنا که فضاهایی که امر آموزش در هر رشته‌ای نیازمند آن فضاها و امکانات است، به چه صورت و با چه روشی در کنار یکدیگر قرار بگیرند تا بتوانند هدف نهایی را به بهترین صورت حاصل کنند.

آموزش مطلوب معماری در بستر مناسب تحقق می‌پذیرد و سبب خواهد شد تا ذهن معماران جوان و دانشجویان معماری بارور شده و با کوشش در این راه دست به تولید اثر زنند و در پیشبرد لبه علم معماری ایران - کشوری که معماری گذشته‌اش مؤلف بوده - موثر باشند. این ایده، آغاز طراحی مجموعه آموزش معماری است که از آن تحت عنوان دانشکده هنر و معماری یاد می‌شود.